

West-Vlaanderen Ontcijferd Sociaal-economisch profiel van de provincie

Editie 2024

Innovatie, fabrieken voor de toekomst, relatieve aanwezigheid en groei, import en export

data@pomwvl.be

INHOUDSTAFEL

1. Innovatie
 - Projectsteun
 - Octrooien
 - Tewerkstelling
2. Fabrieken voor de toekomst
3. Relatieve aanwezigheid en groei
4. Import en export

CONCLUSIES

In 2023 ontving West-Vlaanderen 40,8 miljoen euro **projectsteun voor Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie** van VLAIO, wat ruim een kwart meer is dan in 2022. Van de totale Vlaamse projectsteun ging in 2023 13,4% naar West-Vlaanderen.

In de periode 2015-2020 daalde het aantal West-Vlaamse **octrooiaanvragen** met 15,6%; in Vlaanderen was er in dezelfde periode een minieme toename met 0,8%.

Eind 2022 was 51,1% van de loontrekkenden in West-Vlaanderen actief in **hoogtechnologische sectoren en kennisintensieve diensten**. Eind 2022 was in West-Vlaanderen 0,9% van alle loontrekkenden actief in de hoogtechnologische industrie, 3,8% in de middelhoogtechnologische industrie, 1,2% in de hoogtechnologische kennisintensieve diensten en 45,1% in andere kennisintensieve diensten.

In 2023 waren in West-Vlaanderen 158.800 personen met een opleiding hoger onderwijs actief in de **wetenschap en technologie (W&T)**, waarvan 44.900 wetenschappers en ingenieurs.

Enkele West-Vlaamse **Fabrieken voor de Toekomst** hebben een zeer hoge specialisatiegraad ten opzichte van Vlaanderen. De Fabriek Nieuwe Materialen heeft een specialisatiegraad van 228,3, de Fabriek Voeding een specialisatiegraad van 153,8 en de fabriek Machinebouw en Mechatronica een specialisatiegraad van 237,7 ten opzichte van Vlaanderen.

West-Vlaanderen telt zeven sterke industriële subsectoren die een **specialisatiegraad** groter dan 100 combineren met een betere evolutie qua tewerkstelling dan in Vlaanderen. De West-Vlaamse handel en dienstensector telt drie sterke subsectoren.

In 2022 werd in West-Vlaanderen voor 34,1 miljard euro aan goederen en diensten geïmporteerd en voor 38,7 miljard euro geëxporteerd. Er is bijgevolg sprake van een **netto-export** van 4,6 miljard euro.

1. Innovatie

PROJECTSTEUN

In 2023 ontving West-Vlaanderen 40,8 miljoen euro projectsteun van VLAIO voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie. Ondanks een sterke toename in vergelijking met 2022 ontving West-Vlaanderen 13,5% minder steun in 2023 in vergelijking met 2019. In Vlaanderen was de afname in dezelfde periode nog groter, waardoor het West-Vlaamse aandeel in de Vlaamse steun in 2023 hoger was (13,4%) dan in 2019 (12,7%).

In 2019 vertegenwoordigden de subsidies voor onderzoek, ontwikkeling & innovatie (O&O&I) in West-Vlaanderen drie kwart van de totale steun; in Vlaanderen was dat twee derde. De steun uit het ICON-programma was in West-Vlaanderen goed voor 19,4% van de totale steun; in Vlaanderen was dat 22,2%. Door de sterke afname van de steun uit het ICON-programma is het aandeel van de subsidies voor O&O&I in 2023 in West-

Vlaanderen toegenomen tot 87,3% en in Vlaanderen tot 73,7%.

Voor twee programma's, Baekeland en ICON, was er in de periode 2019-2023 in West-Vlaanderen een sterke afname met respectievelijk 55,7% en 78,8%. In tegenstelling tot in 2019 kreeg West-Vlaanderen in 2023 geen steun toegekend uit het Extended Reality-programma en het programma voor strategisch basisonderzoek in clustercontext.

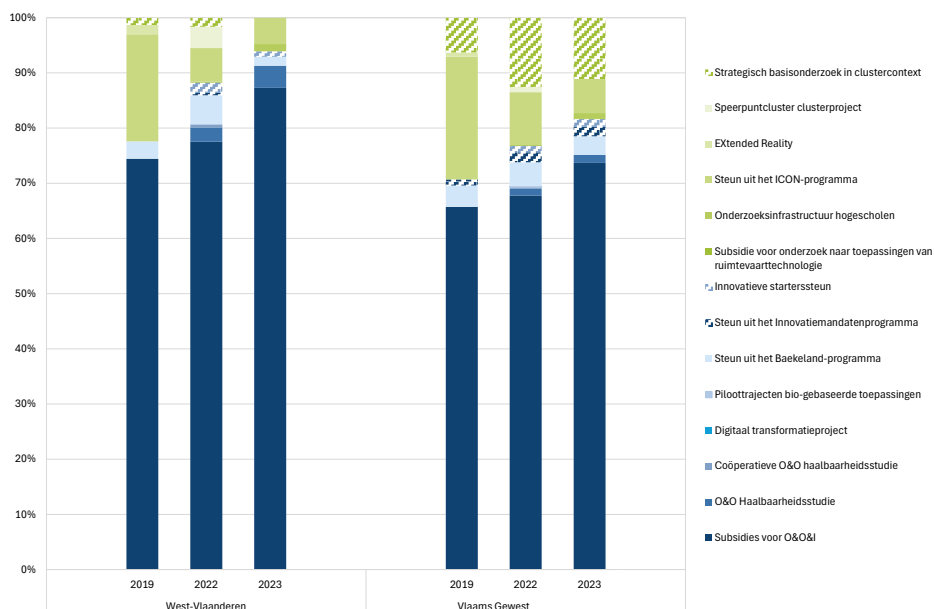
Bekijken we het aandeel van West-Vlaanderen in de Vlaamse steun voor de verschillende programma's, dan zien we in 2023 één uitschieter, namelijk de O&O haalbaarheidsstudie (37,5%). Voor de overige programma's varieert het West-Vlaamse aandeel tussen 6% en 17%. Voor drie programma's kreeg West-Vlaanderen geen Vlaamse steun toebedeeld.

Tabel 1: Evolutie van de toegekende projectsteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (in euro), West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2019-2022-2023.

	2019	2022	2023	Evolutie 2019-2023	Evolutie 2022-2023
West-Vlaanderen	47.236.498	31.968.698	40.847.729	-13,5%	+27,8%
Vlaams Gewest	371.303.034	287.594.185	304.363.307	-18,0%	+5,8%
Aandeel WVL in VLG	12,7%	11,1%	13,4%		

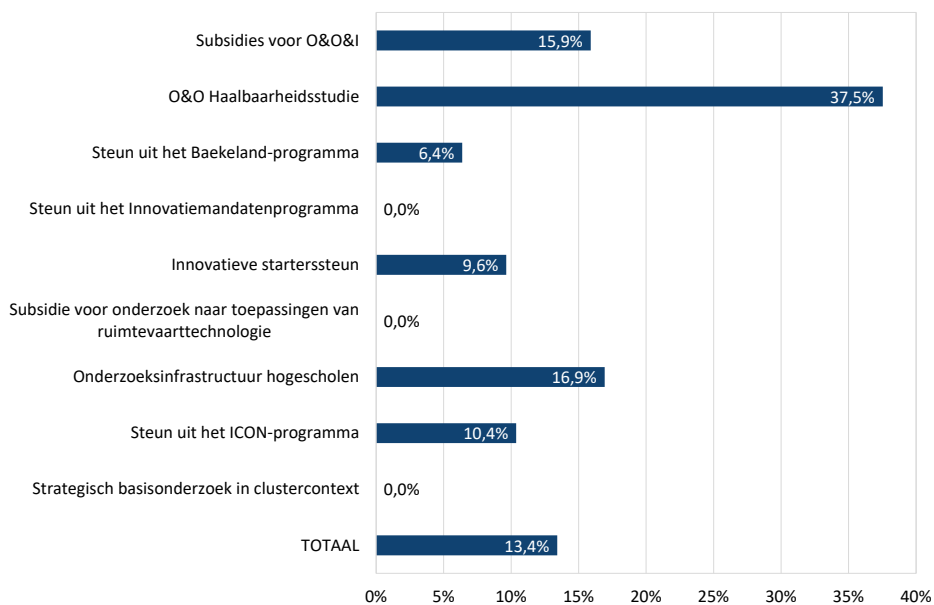
Bron: VLAIO, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 1: Evolutie van de toegekende projectsteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2019-2022-2023.

Bron: VLAIO, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 2: Aandeel van de toegekende projectsteun voor O&O&I van West-Vlaanderen in Vlaanderen, 2023.

Bron: VLAIO, verwerking: POM West-Vlaanderen.

OCTROOIEN

In 2020 telde het Europees Octrooibureau (EPO) 8,4% minder West-Vlaamse octrooi-aanvragen dan in 2019; in Vlaanderen was er daarentegen een toename met 3,9%. Hierdoor daalde het West-Vlaamse aandeel tot 18,5% in 2020. In de periode 2015-2020 daalde het aantal West-Vlaamse octrooiaanvragen met 15,6% en was er in Vlaanderen een minieme toename met 0,8%.

In de periode 2013-2022 waren de meeste West-Vlaamse octrooiaanvragen gelinkt aan

de technologiedomeinen Other special machines, Civil engineering en Textile and paper machines.

De domeinen Other special machines, Thermal processes and apparatus, Civil engineering, Textile and paper machines en Machine tools vertegenwoordigen in West-Vlaanderen elk een kwart of meer van het Vlaamse aantal octrooiaanvragen.

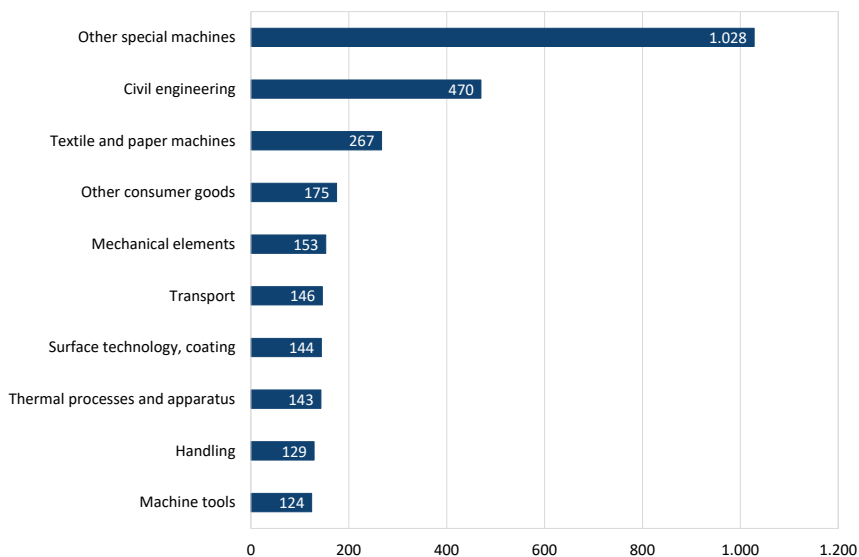
Tabel 2: Evolutie van het aantal octrooiaanvragen bij het EPO, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2015-2019-2020 (a).

	2015	2019	2020	Evolutie 2015-2020	Evolutie 2019-2020
West-Vlaanderen	398	367	336	-15,6%	-8,4%
Vlaams Gewest	1.806	1.752	1.821	+0,8%	+3,9%
Aandeel WVVL in VLG	22,0%	20,9%	18,5%		

(a) De publicatie van octrooiaanvragen kan tot 18 maanden of langer vertraging oplopen. Bijgevolg zijn de cijfers voor 2021 en 2022 nog onvolledig.

Bron: ECOOM - extractie PATSTAT op 4 oktober 2024, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

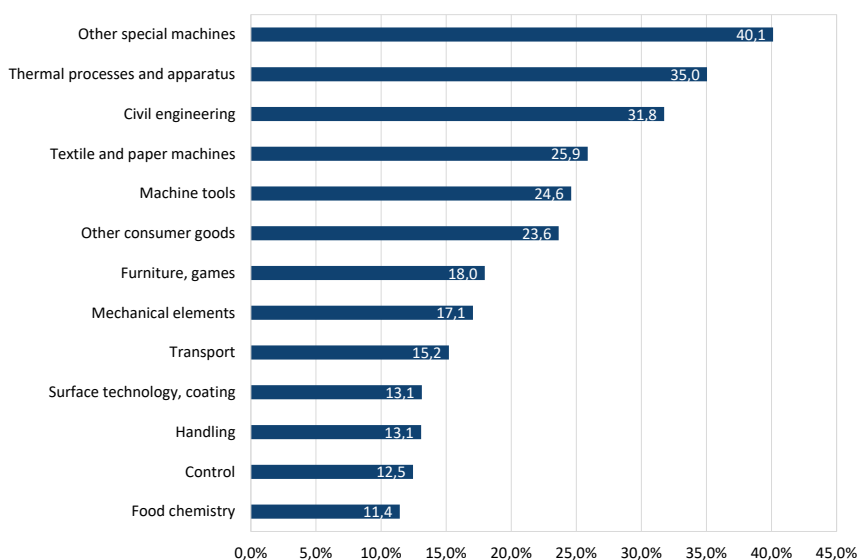
Figuur 3: Top 10 octrooiaanvragen bij het EPO per technologiedomein, West-Vlaanderen, periode 2013-2022 (a).

(a) De publicatie van octrooiaanvragen kan tot 18 maanden of langer vertraging oplopen. Bijgevolg zijn de cijfers voor 2021 en 2022 nog onvolledig.

Bron: ECOOM - extractie PATSTAT op 4 oktober 2024, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 4: Aandelen groter dan 10% van de octrooiaanvragen bij het EPO in West-Vlaanderen ten opzichte van de octrooiaanvragen in Vlaanderen, ingedeeld naar technologiedomein, periode 2013-2022 (a).

(a) De publicatie van octrooiaanvragen kan tot 18 maanden of langer vertraging oplopen. Bijgevolg zijn de cijfers voor 2021 en 2022 nog onvolledig.

Bron: ECOOM - extractie PATSTAT op 4 oktober 2024, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

TEWERKSTELLING

HOOGTECHNOLOGISCHE SECTOREN EN KENNISINTENSIEVE DIENSTEN

Eind 2022 telde West-Vlaanderen 229.252 werknemers in hoogtechnologische sectoren en kennisintensieve diensten. Dit is een toename met 5% ten opzichte van eind 2017. In Vlaanderen was de toename in dezelfde periode nog iets groter waardoor het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse cijfer daalde van 18,1% tot 17,5%. In West-Vlaanderen was het aandeel werknemers in de middelhoogtechnologische industrie en in de andere kennisintensieve diensten groter dan in Vlaanderen.

Binnen West-Vlaanderen was eind 2022 ruim de helft van alle werknemers in hoogtechnologische sectoren en kennisintensieve diensten actief in de regio's Brugge (28,3%) en Zuid-West-Vlaanderen (27,3%). Binnen de hoogtechnologische industrie kan 45% van alle werknemers in Zuid-West-Vlaanderen worden gesitueerd. Ook bij de hoogtechnologische kennisintensieve diensten staat Zuid-West-Vlaanderen duidelijk op kop met 38,1% van het West-Vlaamse totaal.

De werknemers in hoogtechnologische sectoren en kennisintensieve diensten vertegenwoordigden eind 2022 in West-Vlaanderen 51,1% van alle werknemers; in Vlaanderen was dit aandeel nog iets groter (53,2%). Binnen West-Vlaanderen was het aandeel loontrekkenden in hoogtechnologische sectoren en kennisintensieve diensten veruit het grootst in de regio Brugge (59,8%); in de regio Midwest was dit percentage het kleinst (44,9%).

Eind 2022 was in West-Vlaanderen 0,9% van alle loontrekkenden actief in de hoogtechno-

logische industrie; in Vlaanderen was dit 1%. Binnen West-Vlaanderen staan de regio's Zuid-West-Vlaanderen (1,4%) en Westhoek (1,2%) op kop.

In zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen vertegenwoordigen de werknemers in de middelhoogtechnologische industrie 3,8% van alle loontrekkenden. Binnen West-Vlaanderen zijn de aandelen het grootst in de regio's Brugge en Middenkust (beiden 5,3%).

In West-Vlaanderen was 1,2% van alle werknemers actief in hoogtechnologische kennisintensieve diensten, wat minder is dan in Vlaanderen (3,2%). Binnen West-Vlaanderen is het aandeel het hoogst in Zuid-West-Vlaanderen (1,6%).

Het percentage werknemers in andere kennisintensieve diensten was in West-Vlaanderen (45,1%) nagenoeg even groot als in Vlaanderen (45,2%). De regio Brugge was de enige regio waar ruim de helft (52,3%) van alle werknemers actief is in andere kennisintensieve diensten.

WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE

In 2023 waren in West-Vlaanderen 158.800 hooggeschoolden actief in Wetenschap en Technologie (W&T), waarvan 44.900 wetenschappers en ingenieurs. Het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse aantal W&T-personeelsleden (15,8%) en wetenschappers en ingenieurs (14%) is beperkt in vergelijking met andere indicatoren van economische activiteit.

Ook uitgedrukt ten opzichte van de totale bevolking liggen de aandelen hooggeschoolde W&T-personeelsleden en

wetenschappers en ingenieurs in West-Vlaanderen lager dan in Vlaanderen.

In de periode 2018-2023 groeide het aantal hooggeschoolde W&T-personeelsleden in West-Vlaanderen wel sterker dan in

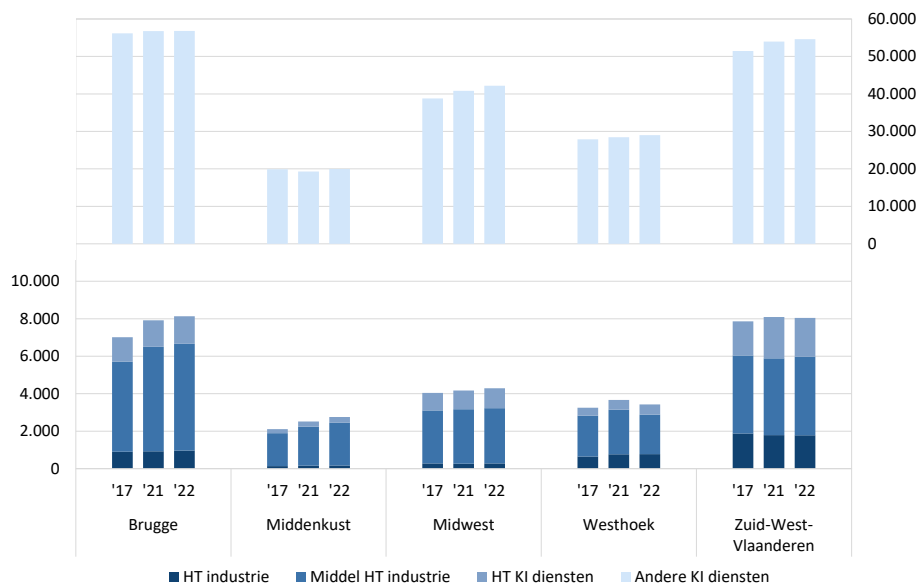
Vlaanderen. Maar bij de wetenschappers en ingenieurs was er in dezelfde periode in West-Vlaanderen slechts een minieme toename met 0,2% terwijl er in Vlaanderen een duidelijke toename met 9,5% was.

Tabel 3: Evolutie van de tewerkstelling in hoogtechnologische (HT) sectoren en kennisintensieve (KI) diensten, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2017, 31 december 2021 en 31 december 2022.

	2017	2021	2022		Evolutie 2017-2022	Evolutie 2021-2022
West-Vlaanderen	218.431	225.622	229.252	100,0%	+5,0%	+1,6%
- HT industrie	3.848	3.906	3.961	1,7%	+2,9%	+1,4%
- Middel HT industrie	15.724	17.035	17.251	7,5%	+9,7%	+1,3%
- HT KI diensten	4.710	5.414	5.433	2,4%	+15,4%	+0,4%
- Andere KI diensten	194.149	199.267	202.607	88,4%	+4,4%	+1,7%
Vlaams Gewest	1.209.744	1.279.913	1.307.784	100,0%	+8,1%	+2,2%
- HT industrie	20.879	23.701	24.844	1,9%	+19,0%	+4,8%
- Middel HT industrie	85.050	92.094	93.273	7,1%	+9,7%	+1,3%
- HT KI diensten	58.770	75.435	79.521	6,1%	+35,3%	+5,4%
- Andere KI diensten	1.045.045	1.088.683	1.110.146	84,9%	+6,2%	+2,0%
Aandeel WVl in VLG	18,1%	17,6%	17,5%			
- HT industrie	18,4%	16,5%	15,9%			
- Middel HT industrie	18,5%	18,5%	18,5%			
- HT KI diensten	8,0%	7,2%	6,8%			
- Andere KI diensten	18,6%	18,3%	18,3%			

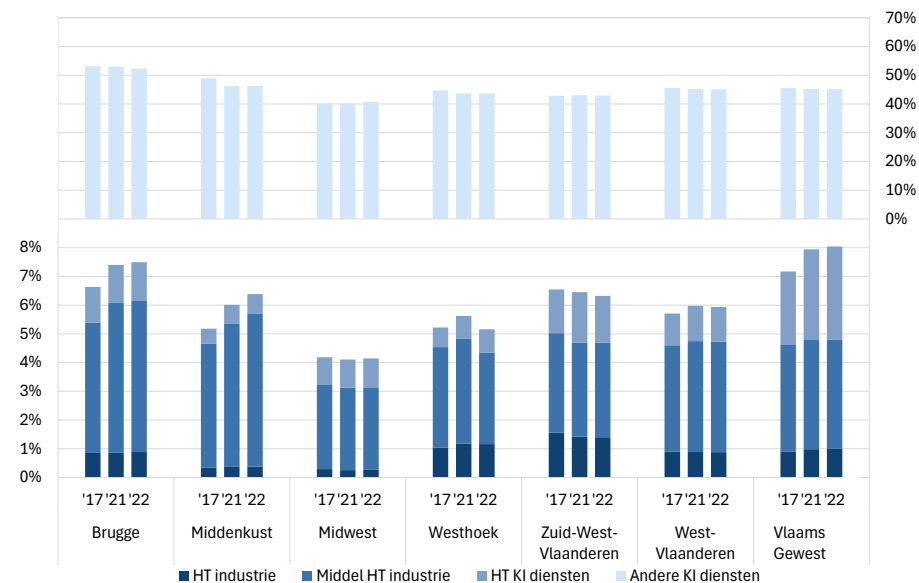
Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 5: Evolutie van de tewerkstelling in hoogtechnologische (HT) sectoren en kennisintensieve (KI) diensten, regio's van West-Vlaanderen, 31 december 2017, 31 december 2021 en 31 december 2022.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 6: Evolutie van het aandeel van de tewerkstelling in hoogtechnologische (HT) sectoren en kennisintensieve (KI) diensten in de totale loontrekkende tewerkstelling, regio's van West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2017, 31 december 2021 en 31 december 2022.

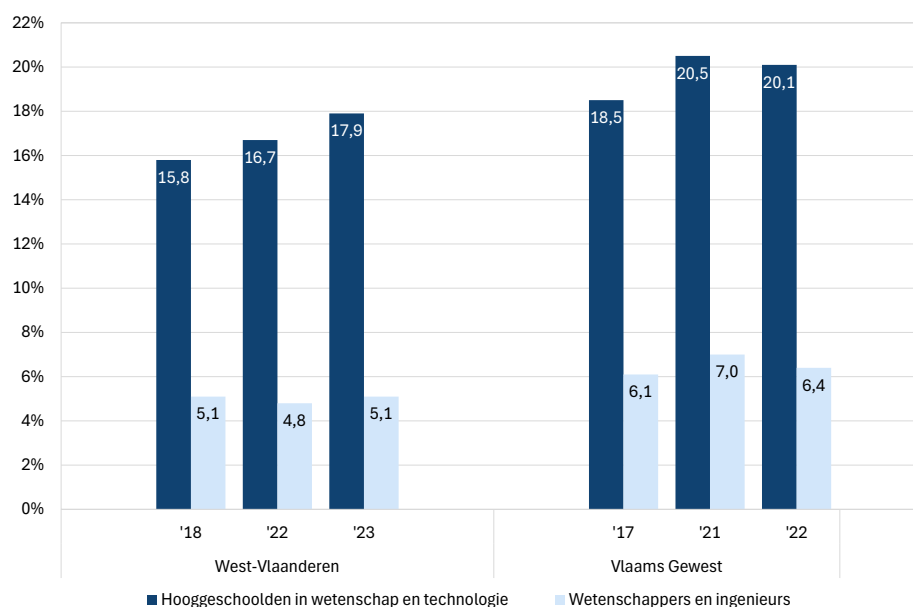
Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Tabel 4: Evolutie van de tewerkstelling in wetenschap en technologie (x1.000), West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2018-2022-2023.

	2018	2022	2023	Evolutie 2018-2023	Evolutie 2022-2023
West-Vlaanderen					
- Hooggeschoolden in wetenschap en technologie	138,1	147,2	158,8	+15,0%	+7,9%
- Wetenschappers en ingenieurs	44,8	42,7	44,9	+0,2%	+5,2%
Vlaams Gewest					
- Hooggeschoolden in wetenschap en technologie	896,8	1.013,6	1.004,4	+12,0%	-0,9%
- Wetenschappers en ingenieurs	293,7	345,5	321,7	+9,5%	-6,9%
Aandeel WVl in VLG					
- Hooggeschoolden in wetenschap en technologie	15,4%	14,5%	15,8%		
- Wetenschappers en ingenieurs	15,3%	12,4%	14,0%		

Bron: Eurostat, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 7: Evolutie van het aandeel van de tewerkstelling in wetenschap en technologie in de totale bevolking, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2018-2022-2023.

Bron: Eurostat, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

2. Fabrieken voor de Toekomst

NIEUWE MATERIALEN

De West-Vlaamse vestigingen tellen in 2022 gemiddeld iets meer loontrekkenden dan in Vlaanderen. Met een specialisatiegraad van

228,3 is West-Vlaanderen duidelijk gespecialiseerd in de Nieuwe Materialen ten opzichte van Vlaanderen. Tussen 2017 en 2022 daalde het aantal werknemers in West-Vlaanderen

minder sterk dan in Vlaanderen; bij de vestigingen en zelfstandigen en helpers was de afname in West-Vlaanderen groter. Het aantal actieve ondernemingen en de toegevoegde waarde steeg in West-Vlaanderen minder snel dan in Vlaanderen. Zowel de gemiddelde startersratio als de gemiddelde stopzettingsratio waren in de periode 2017-2022 in West-Vlaanderen kleiner dan in Vlaanderen. Bij de sector Nieuwe Materialen varieert het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal voor de verschillende indicatoren tussen 29,6% en 41,7%.

VOEDING

Een West-Vlaamse vestiging in de voedingssector telde eind 2022 gemiddeld meer werknemers dan in Vlaanderen. Met een specialisatiegraad van 153,8 heeft West-Vlaanderen ten opzichte van Vlaanderen ook een specialisatie in de voedingssector. In de periode 2017-2022 groeide het aantal werknemers in de voedingssector in West-Vlaanderen sterker dan in Vlaanderen, bij de actieve ondernemingen en de toegevoegde waarde zien we het omgekeerde. Het aantal vestigingen en zelfstandigen en helpers kende in West-Vlaanderen een sterkere afname dan in Vlaanderen. Zowel de gemiddelde starters- als stopzettingsratio in de voedingssector waren in de periode 2017-2022 kleiner in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen.

Voor de diverse kerncijfers vertegenwoordigt de voedingssector in West-Vlaanderen 24,7% tot 28,1% van het Vlaamse totaal.

MACHINEBOUW EN MECHATRONICA

Het gemiddeld aantal loontrekkenden per vestiging ligt in 2022 in West-Vlaanderen een eind boven het Vlaamse gemiddelde. Ook in de Machinebouw en Mechatronica bezit West-Vlaanderen duidelijk een specialisatie ten opzichte van Vlaanderen (specialisatiegraad van 237,7). In West-Vlaanderen was de toename van het aantal werknemers in de periode 2017-2022 groter dan in Vlaanderen; bij de toegevoegde waarde zien we het omgekeerde. Het aantal zelfstandigen en helpers in deze sector is in absolute aantallen zeer laag; de procentuele afname van het aantal zelfstandigen was in West-Vlaanderen iets kleiner dan in Vlaanderen. Bij de evolutie van de vestigingen zien we het omgekeerde. Het aantal actieve ondernemingen bleef in West-Vlaanderen op hetzelfde niveau; in Vlaanderen was er een toename met 4,3%. In de periode 2017-2022 was zowel de gemiddelde starters- als stopzettingsratio in West-Vlaanderen kleiner dan in Vlaanderen.

In de sector Machinebouw en Mechatronica varieert het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen van 28,2% voor het aantal actieve ondernemingen tot 58,6% voor het aantal zelfstandigen en helpers.

Tabel 5: Kerncijfers van de Fabriek Nieuwe Materialen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2017-2022.

	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest		
	2017	2022	2017-2022	2017	2022	2017-2022
Loontrekkenden (a)	14.869	14.190	-4,6%	36.364	34.037	-6,4%
Vestigingen (a)	434	394	-9,2%	1.108	1.025	-7,5%
Loontrekkenden per vestiging (a)	34,3	36,0	-	32,8	33,2	-
Specialisatiegraad (a)	220,7	228,3	-	100,0	100,0	-
Zelfstandigen en helpers (a), (b)	684	595	-13,0%	1.844	1.759	-4,6%
Actieve ondernemingen (a)	911	964	+5,8%	2.800	3.260	+16,4%
Gem. startersratio (c)	4,2%	6,2%	-	6,8%	9,6%	-
Gem. stopzettingsratio (c)	5,3%	5,6%	-	5,9%	6,2%	-
Toegevoegde waarde (in mln euro)	926	969	+4,6%	2.693	3.051	+13,3%

(a) Toestand 31/12.

(b) Exclusief zelfstandigen in bijberoep.

(c) Gemiddelde 2012-2017 ten opzichte van 2017-2022.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, RSVZ, FOD Economie (ADSEI), Belfirst (Bureau van Dijk Electronic Publishing), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Tabel 6: Kerncijfers van de Fabriek Voeding, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2017-2022.

	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest		
	2017	2022	2017-2022	2017	2022	2017-2022
Loontrekkenden (a)	17.334	19.630	+13,2%	62.759	69.914	+11,4%
Vestigingen (a)	843	817	-3,1%	3.212	3.178	-1,1%
Loontrekkenden per vestiging (a)	20,6	24,0	-	19,5	22,0	-
Specialisatiegraad (a)	149,1	153,8	-	100,0	100,0	-
Zelfstandigen en helpers (a), (b)	1.565	1.481	-5,4%	5.390	5.366	-0,4%
Actieve ondernemingen (a)	1.490	1.656	+11,1%	5.452	6.416	+17,7%
Gem. startersratio (c)	4,3%	6,4%	-	5,5%	8,9%	-
Gem. stopzettingsratio (c)	4,7%	4,8%	-	5,5%	6,1%	-
Toegevoegde waarde (in mln euro)	1.177	1.524	+29,5%	4.562	6.183	+35,5%

(a) Toestand 31/12.

(b) Exclusief zelfstandigen in bijberoep.

(c) Gemiddelde 2012-2017 ten opzichte van 2017-2022.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, RSVZ, FOD Economie (ADSEI), Belfirst (Bureau van Dijk Electronic Publishing), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Tabel 7: Kerncijfers van de Fabriek Machinebouw en Mechatronica, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2017-2022.

	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest		
	2017	2022	2017-2022	2017	2022	2017-2022
Loontrekkenden (a)	11.873	13.441	+13,2%	28.580	30.974	+8,4%
Vestigingen (a)	212	205	-3,3%	654	647	-1,1%
Loontrekkenden per vestiging (a)	56,0	65,6	-	43,7	47,9	-
Specialisatiegraad (a)	224,2	237,7	-	100,0	100,0	-
Zelfstandigen en helpers (a), (b)	113	92	-18,6%	199	157	-21,1%
Actieve ondernemingen (a)	400	399	-0,2%	1.358	1.416	+4,3%
Gem. startersratio (c)	3,9%	4,3%	-	4,9%	5,8%	-
Gem. stopzettingsratio (c)	3,5%	3,2%	-	4,6%	3,9%	-
Toegevoegde waarde (in mln euro)	1.254	1.334	+6,4%	3.651	4.532	+24,1%

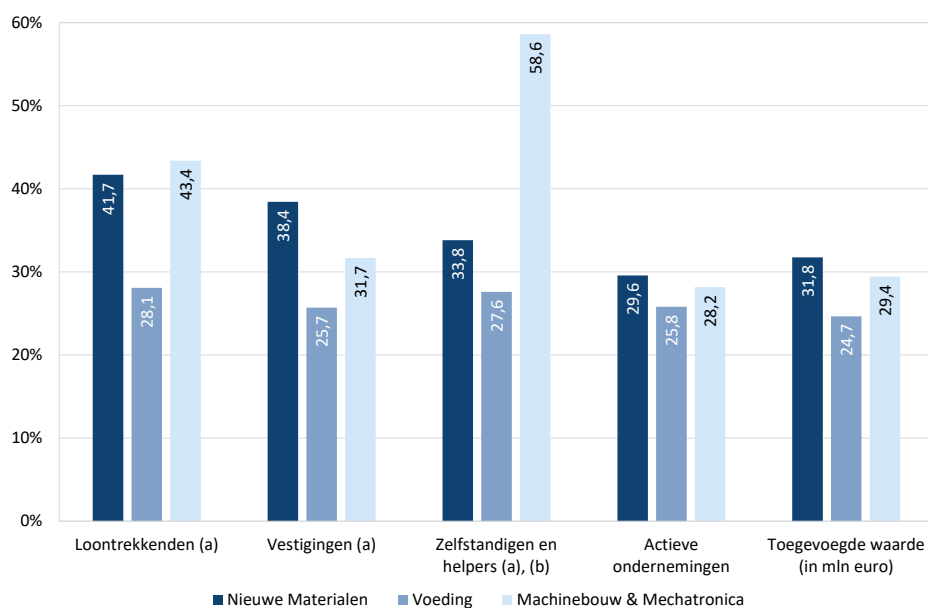
(a) Toestand 31/12.

(b) Exclusief zelfstandigen in bijberoep.

(c) Gemiddelde 2012-2017 ten opzichte van 2017-2022.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, RSVZ, FOD Economie (ADSEI), Belfirst (Bureau van Dijk Electronic Publishing), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 8: Kerncijfers van de Fabrieken Nieuwe Materialen, Voeding, Machinebouw & Mechatronica, aandeel van West-Vlaanderen in Vlaams Gewest, 2022.

(a) Toestand 31/12.

(b) Exclusief zelfstandigen in bijberoep.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, RSVZ, FOD Economie (ADSEI), Belfirst (Bureau van Dijk Electronic Publishing), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

3. Relatieve aanwezigheid en groei

INDUSTRIE

West-Vlaanderen telt zeven sterke industriële subsectoren die een specialisatiegraad groter dan 100 combineren met een betere tewerkstellingsevolutie dan dezelfde sector in Vlaanderen. De vier grootste industriële subsectoren in West-Vlaanderen op vlak van loontrekkenden – metaal, voeding, textiel en rubber- en kunststofnijverheid – bevinden zich in dit sterke kwadrant. Daarnaast vind je er ook nog de subsectoren vervaardiging van meubelen, hout en kleding.

De zes verbeterende industriële subsectoren in West-Vlaanderen kenden een betere tewerkstellingsevolutie dan in Vlaanderen, maar geen specialisatie.

West-Vlaanderen heeft geen achterblijvende industriële subsectoren die een specialisatie ten opzichte van Vlaanderen combineren met een minder goede evolutie van de tewerkstelling.

De zeven zwakke industriële subsectoren combineren een specialisatiegraad kleiner dan 100 met een tewerkstellingsevolutie die in West-Vlaanderen minder goed was dan in Vlaanderen. De subsector vervaardiging van bouwmaterialen, die binnen de industrie de

vijfde plaats inpalmt inzake tewerkstelling, bevindt zich in dit kwadrant.

HANDEL EN DIENSTENSECTOR

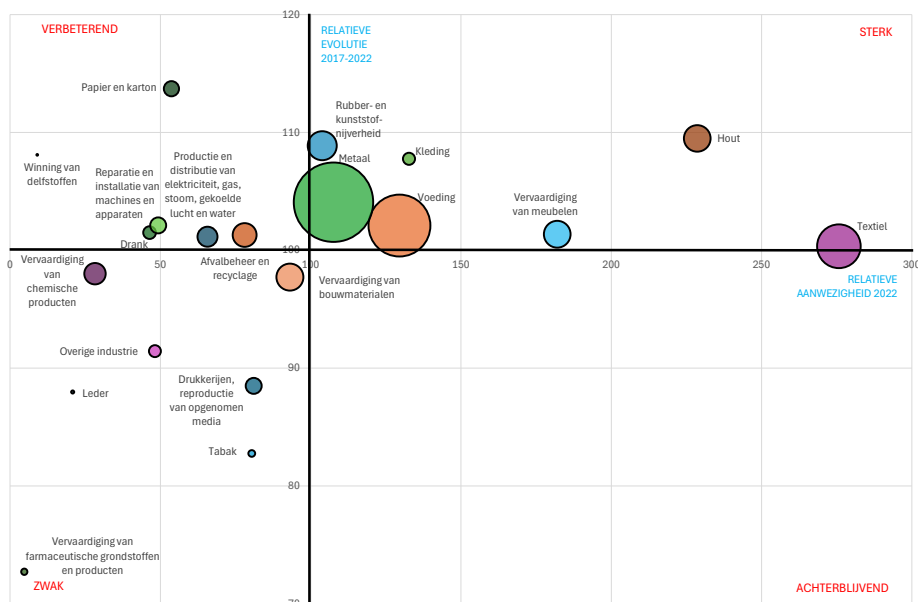
De West-Vlaamse handel en dienstensector telt drie sterke subsectoren, waaronder de subsector openbaar bestuur die op de vierde plaats staat inzake loontrekkende tewerkstelling.

De handel en dienstensector telt in West-Vlaanderen vier verbeterende subsectoren, waaronder de groothandel die op de zesde plaats staat inzake loontrekkende tewerkstelling.

Er bevinden zich vier subsectoren in het achterblijvende kwadrant waaronder de grootste op vlak van tewerkstelling - menselijke gezondheidszorg – en de kleinhandel die op de vijfde plaats staat inzake loontrekkende tewerkstelling.

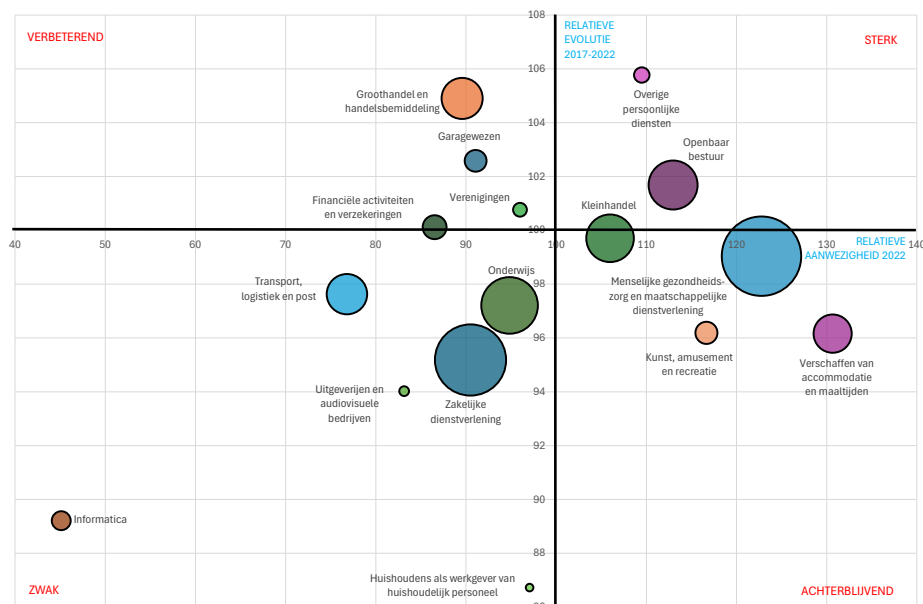
De handel en dienstensector telt ten slotte zeven subsectoren in het zwakke kwadrant. Hieronder vallen onder meer de zakelijke dienstverlening en het onderwijs die op de respectievelijk tweede en derde plaats staan op vlak van loontrekkende tewerkstelling.

Figuur 9: Relatieve aanwezigheid (2022) en relatieve groei (2017-2022) van de subsectoren van de industrie in West-Vlaanderen ten opzichte van het Vlaamse Gewest op basis van de loontrekkende tewerkstelling.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 10: Relatieve aanwezigheid (2022) en relatieve groei (2017-2022) van de subsectoren van de handel en dienstensector in West-Vlaanderen ten opzichte van het Vlaamse Gewest op basis van de loontrekkende tewerkstelling.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Niet weergegeven op de figuur zijn de subsectoren reparatie van computers en consumentenartikelen (specialisatiegraad 215,6%, relatieve groei 135,9%) en telecommunicatie (specialisatiegraad 44%, relatieve groei 69,9%).

4. Import en export

In 2022 werd in West-Vlaanderen voor 34,1 miljard euro aan goederen en diensten geïmporteerd en voor 38,7 miljard euro geëxporteerd. Er is bijgevolg sprake van een netto-export van 4,6 miljard euro. In de periode 2017-2022 groeide de export in West-Vlaanderen in nominatieve termen sterker dan de import, waardoor de netto-export in 2022 groter was dan in 2017. In Vlaanderen groeide de import in relatieve en nominatieve termen sterker dan de export, waardoor de netto-export terugliep van 6,5 miljard euro in 2017 naar 1,7 miljard euro in 2022. Het feit dat de netto-export in 2022 in Vlaanderen kleiner is dan in West-

Vlaanderen kan vooral worden toegeschreven aan de provincie Vlaams-Brabant waar een netto-import was van 12,2 miljard euro.

In 2022 was de West-Vlaamse import goed voor 8,9% van het Vlaamse totaal; het aandeel van de export was iets groter (10,1%) maar nog steeds beduidend kleiner dan bij andere indicatoren zoals bevolking (18%), loontrekkenden (18,3%) en actieve ondernemingen (19,9%).

In 2022 kon bijna 60% van de West-Vlaamse import worden toegeschreven aan de regio's Zuid-West-Vlaanderen (30,4%) en Midwest

(28%). Ook inzake export staan de regio's Midwest (31%) en Zuid-West-Vlaanderen (29,3%) duidelijk op kop. In 2022 was de netto-export het grootst in de regio Midwest; de regio Middenkust was de enige regio waar de import de export overstijgt. In de periode 2017-2022 waren er drie regio's –

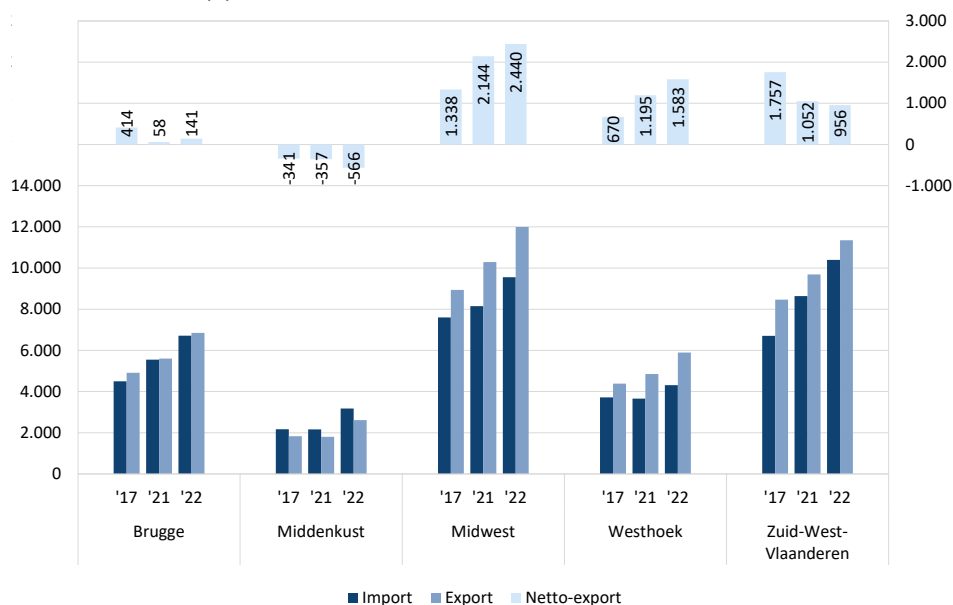
Brugge, Middenkust en Zuid-West-Vlaanderen – waar de import in nominatieve termen sterker steeg dan de export. In Brugge en Zuid-West-Vlaanderen leidde dit tot een kleinere netto-export, in de regio Middenkust tot een nog grotere netto-import.

Tabel 8: Evolutie van de import en export van goederen en diensten (in mln euro), West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2017-2021-2022.

	2017	2021	2022	Evolutie 2017-2022	Evolutie 2021-2022
West-Vlaanderen					
- Import	24.699	28.155	34.145	+38,2%	+21,3%
- Export	28.535	32.246	38.699	+35,6%	+20,0%
- Netto-export	3.837	4.092	4.553	+18,7%	+11,3%
Vlaams Gewest					
- Import	257.652	319.072	383.150	+48,7%	+20,1%
- Export	264.164	325.219	384.807	+45,7%	+18,3%
- Netto-export	6.512	6.147	1.656	-74,6%	-73,1%
Aandeel WVl in VLG					
- Import	9,6%	8,8%	8,9%		
- Export	10,8%	9,9%	10,1%		

Bron: NBB, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 11: Evolutie van de import en export van goederen en diensten (in mln euro), regio's van West-Vlaanderen (a), 2017-2021-2022.

(a) Westhoek incl. Wervik, Zuid-West-Vlaanderen excl. Wervik.
Bron: NBB, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Definities en methodologie

Fabrieken voor de Toekomst (FvT)

De Fabrieken voor de Toekomst (FvT's) geven vorm aan het Nieuw Industrieel Beleid dat door de Vlaamse Regering werd ontwikkeld. In West-Vlaanderen vormen de Fabrieken voor de Toekomst een basispijler van het economisch beleid van de Provincie West-Vlaanderen. Er zijn acht Fabrieken voor de Toekomst, namelijk Nieuwe Materialen, Voeding, Blue Energy, Machinebouw en Mechatronica, Digital Health, Drones en Duurzaam Bouwen. Van drie FvT's - namelijk Nieuwe Materialen, Voeding en Machinebouw en Mechatronica - is een meer uitgebreide analyse beschikbaar op onze website (<https://www.pomwvl.be/ons-aanbod/informatie/onze-studies/sectorstudies>).

De Fabriek Nieuwe Materialen omvat volgende sectoren: textiel (Nace-Bel 13), kleding (Nace-Bel 14) en rubber- en kunststof-nijverheid (Nace-Bel 22). De Fabriek Voeding omvat de sectoren voeding (Nace-Bel 10) en dranken (Nace-Bel 11). De Fabriek Machinebouw en Mechatronica omvat volgende sectoren: vervaardiging van elektronische onderdelen en printplaten (Nace-Bel 26.1), vervaardiging van meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur (Nace-Bel 26.5), vervaardiging van bestralingsapparatuur en van elektromedische en elektrotherapeutische apparatuur (Nace-Bel 26.6), vervaardiging van andere elektrische apparatuur (Nace-Bel 27.9) en vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen (Nace-Bel 28).

Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en DIBISS

De kubus van de POM West-Vlaanderen bestaat uit RSZ- en DIBISS-data.

Op 1 januari 2015 fuseerden de vroegere Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten (RSZPPO) en de Dienst voor de Overzeese Sociale Zekerheid (DOSZ) tot de Dienst voor de Bijzondere Socialezekerheidsstelsels (DIBISS). DIBISS betreft de lokale sociale zekerheid van plaatselijke instanties zoals provincies, gemeenten, intercommunales en OCMW's en de overzeese sociale zekerheid voor expats die tewerkgesteld zijn buiten de Europese Economische Ruimte.

Netto-export

Berekend als het verschil tussen export en import.

Referentieregio

Op 3 februari 2023 bekrachtigde de Vlaamse Regering het Regiodecreet dat Vlaanderen indeelt in 15 referentieregio's (<https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/nieuws/vlaamse-regering-bekrachtigt-regiodecreet>). West-Vlaanderen telt vijf referentieregio's: **Brugge** (Beernem, Blankenberge, Brugge, Damme, Jabbeke, Knokke-Heist, Oostkamp, Torhout, Zedelgem, Zuienkerke), **Middenkust** (Bredene, De Haan, Gistel, Ichtegem, Middelerke, Oostende, Oudenburg), **Midwest** (Ardooie, Dentergem, Hooglede, Ingelmunster, Izegem, Ledegem, Lichtervelde, Meulebeke, Moorslede, Oostrozebeke, Pittem, Roeselare, Ruiselede, Staden, Tielt, Wielsbeke, Wingene), **Westhoek** (Alveringem, De Panne, Diksmuide, Heuvelland, Houthulst, Ieper, Koekelare, Koksijde, Kortemark, Langemark-Poelkapelle, Lo-Reninge, Mesen, Nieuwpoort, Poperinge, Veurne, Vleteren,

Zonnebeke) en **Zuid-West-Vlaanderen** (Anzegem, Avelgem, Deerlijk, Harelbeke, Kortrijk, Kuurne, Lendeledede, Menen, Spiere-Helkijn, Waregem, Wervik, Wevelgem, Zwevegem). In de tekst en de figuren wordt met de 'regio's' steeds de indeling van de referentieregio's bedoeld, tenzij dit anders wordt aangegeven.

Relatieve aanwezigheid

De relatieve aanwezigheid van een industriële subsector wordt berekend door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in deze subsector in de West-Vlaamse industriële tewerkstelling te delen door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in diezelfde subsector in de Vlaamse industriële tewerkstelling. Op dezelfde manier wordt de relatieve aanwezigheid van een subsector in de handel en dienstensector berekend.

Relatieve groei

De relatieve groei van een subsector wordt berekend als het verschil tussen de groei in West-Vlaanderen en de groei in het Vlaamse Gewest. Een positieve waarde betekent dat de subsector in West-Vlaanderen beter is geëvolueerd dan dezelfde subsector in Vlaanderen. Dit kan zowel betekenen dat de groei groter was, de krimp kleiner of dat er een groei was in West-Vlaanderen tegenover een krimp in Vlaanderen.

Subsidies voor O&O&I

De subsidies voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (O&O&I) omvatten volgende programma's: Onderzoeksproject (OND), Coöperatief onderzoek clusterproject (CLUS-COOP-OND), Ontwikkelingsproject (ONTW), Coöperatief ontwikkeling clusterproject (CLUS-COOP-ONTW), TETRA-project, Landbouwtraject (LATR), Landbouwtraject in

clustercontext (CLUS-LATR), COOCK-project en Collectief onderzoek clusterproject (CLUS-COOCK).

Technologiedomein

Octrooien die binnen meerdere Fraunhofer technologiedomeinen (FhG) gesitueerd zijn, worden éénmaal toegewezen aan elk domein volgens het zogenaamde 'full count' principe.